

Fogalmi emlékeztető

Az egyetem lényegét képező fogalmak jelentése mára elhalványodott. Az alábbi emlékeztetőben foglaltuk össze azt, amit kulturális emlékezetünkben és követeléseinkben él.

1. A tanügyi reform nem lehet anarchia.

Az egyetemek tanügyi, tantervi helyzetét tarthatatlannak és egyben reformálhatatlannak tartjuk, egyetlen megoldást látunk: a tabula rasa megoldást. Az egyetemi oktatás egészét kell megváltoztatni. A foltozgatás immár csak olyan állapotokat idézhet elő, amilyenbe a jelenlegi V. éveseket juttatták. Az új megoldást egyszerre vezessék be a tanintézetek; az első évfolyamtól a diplomáig terjedő hatállyal, szakértők bevonásával alaposan előkészítve, állandó hallgatói részvétellel, átalakított, biztos gazdasági háttérrel, és sürgősen. Irányadónak a középkori és a jelenlegi nyugati universitasokat tartjuk. Minden további halogatás a (humán) értelmiség, vagy a tágabb értelemben vett írástudás létét veszélyezteti.

2. Az egyetem nem általános iskola.

Az általános iskola attól az, ami, hogy általánosan kötelező, és minden további tudás alapja. Ehhez mérten azonban a középiskola az általános iskolában tanultak, az egyetem pedig a középiskolában tanultak lerombolásával és elfelejtetésével kezdődik. Mivel az iskolaköteles kortól a diplomáig tartó oktatás organikussá tételét egyelőre sajnos nem látjuk a hatáskörünkbe tartozónak (jóllehet általános reformot tartunk szükségesnek), átmeneti megoldásnak azt javasoljuk, hogy a három iskolatípus ne csak az oktatott anyag kiterjedésében és mélységében különbözzék, hanem struktúrájában, oktatási stratégiájában, céljaiban és nevelési módszereiben is. Dimenzióikban a felsőfokú tanintézetek nem az általános iskola, hanem az akadémia felé tekintenek. Ez minden felsőoktatási reform alapja.

3. Az egyetem nem középiskola.

Az előző ponttal összhangban felhívánk a figyelmet arra, hogy az egyetem célja és eszménye nem egy magas szintű középiskola. A társadalmi lény számára az egyetem az utolsó lehetőség arra, hogy szervezett formában jusson hozzá a tudáshoz. Minden olyan intézményt, személyt, körülményt vagy berendezkedést, amely az egyetem ébbeli működését akadályozza, gátolja, nehezíti vagy lassítja, károsnak és társadalomellenesnek minősítünk. Jogunknak és kötelességünknek tartjuk, hogy ezek ellen minden adódó formában és módon fellépjünk.

4. Az egyetem nem pártiskola.

Világnézeti nevelés: nincs, nem létezik. A világnézeti nevelés a legkisebb társadalmi egység, a család, a szülők feladata. Az értelmiségi feladata, egyben világnézete az írástudás, a tudás őrzése, gyarapítása és továbbadása. Minden más jellegű világnézeti nevelést az erőszak eszközének tekintünk. Ennek értelmében számítani kívánjuk a felsőoktatásból az összes ideológiai tárgyat, lévén ezek feleslegesek és károsak. Helyüket átfogó és általános társadalomismeret vegye át.

5. A hallgató nem gyermek.

A nagykorúság elérése után minden ember felnőttnek tekintendő. A hallgató felnőtt, érdekeivel, helyével és céljaival tisztában lévő, munkáját végző (dolgozó) fiatal szakemberjelölt. Ebből adódóan az egyetemnek egyenjogú polgára, feladataiban és tetteiben felelősségre vonható, vita- és eszmecsereképes. Kora, jogállapota, anyagi helyzete, esetleg meglévő családi függősége semmiféle kommunikációban nem gyengíti semmiféle megnyilvánulását. Az egyetemre való beiratkozásával hitet tett a tudás megszerzése mellett, ennek értelmében pedig a változtatás egyre fokozódó követelésében a jobbitás szándéka vezeti, nem egyéb érdek. Minden más vélekedést bizalmatlanságnak és a kommunikációs szabályok felrúgásának tartunk. Ilyen esetekben egyéb közlésformákat kell keresnünk.

6. Az oktató nem munkafelügyelő.

Az oktató az adott szakterület legjobban képzett szakembere. Olyan pedagógiai képességekkel rendelkezik, amelyek méltóvá teszik őt arra, hogy azokat tanítsa, akik szakemberek és/vagy pedagógusok lesznek, és akik szakterületük felső rétegét fogják alkotni és/vagy tanítani. Az egyetemi oktató ezzel a kötelezettséggel és felelősséggel él és dolgozik. Egyetemi tanárságával hitet tett a tudás megőrzése, gyarapítása és átadása mellett. Ennek messzemenő szem előtt tartásával az egyetem működésében betöltött irányító, ellenőrző és számonkérő pozíciója sem gyengíti semmiféle kommunikációban betöltött szerepét. Adottnak vesszük a kikezdzhetetlen életformát és magatartásmódot, adott vesszük, hogy minden vitában a jobbitás szándéka vezeti. Minden más vélekedés gyanakvás és a kommunikációs szabályok felrúgása. A feladatára bármiféle szempontból nem méltó tanár méltatlanságának bebizonyosodása után a hivatalos állásfoglalástól függetlenül nem polgára többé az egyetemnek. A hallgatóság vele szemben ennek megfelelően viselkedik.

7. Az ösztöndíj nem könyöradomány.

A hallgató a munkáját végző fiatal szakemberjelölt. Nem kivetettje, nem eltartottja, nem élősdiye, hanem állampolgára a társadalomnak, ezen belül az egyetemi társadalomnak, ezen belül az egyetemi társadalomnak. Jogaiért felléphet, érdekeit képviseltetheti, a munkájáért fizetést kap. Javadalmazása az általános bér- és jövedelemmozgás szerint alakuljon, és az inflációs ráta mellett legyen tekintettel a lakásviszonyokra, a tanügyi költségekre és az utazási körülményekre. Az ösztöndíj fizetésjellegének alapvető feltétele, hogy amennyiben a hallgató kölcsönt kíván felvenni, a pénzügyintézetek hitelképes ügyfélnek tekinthessék őt.

8. Az oktatói fizetés nem éhbér.

Az egyetemi oktató maximálisan képzett oktató és nevelő szakember. Munkájáért az általa oktatott szakterület legmagasabb fizetését kell kapnia, a tudományos pozíciók és az egyetemi státusok fokozatában. Javadalmazása az általános bér- és jövedelemmozgás szerint alakul, és az inflációs ráta mellett a tanítási órák száma, a vezetett szemináriumok, a megtartott előadások és a megjelent publikációk függvényében állandóan változik. Fizetésének, és pusztán annak - kielégítő munkavégzés esetén - elegendőnek kell lennie méltó lakásviszonyok, életszínvonal, könyvellátás és utazási költségek fennakadás nélküli biztosítására.

9. Minden tanszék azt tanítja, ami a neve.

A tanszék feleljes meg a meghirdetett általános célkitűzéseknek. Tilos a túlzott specializáció: az oktatott tananyag nem feltétlenül egyezik

meg a kutatási területtel. Az oktatott tantárgyakat nem a tanszék személyi ellátottsága szabja meg. A tanszék köteles eleget tenni a nevéből következő összes feladatnak, vendégelőadók meghívásával szükség esetén, vagy bármely más módon.

A tanuló azt tanulja, ami a szakja.

Bizonyos összefoglaló név alatt nem lehet szűken vett szakterületre specializálódni. Egy néven nem lehetséges kétszakos képzést megvalósítani (pl. magyar irodalom és nyelvészet). A szétválasztásról a tanszékcsoporthoz dönt egyenlő szavazási feltételek mellett. Az egyetemi oktatás távlati célja az egy- vagy másfél szakos képzés.

10. Az államvizsga nem szigorlat.

Nem mammutméretű szigorlat, kollokvium vagy beszámoló. Nem vizsga, hanem disputa jellegű. Áll a szakdolgozat (diplomamunka) mestermunka megírásából, ismertetéséből, és vitában való nyílt megvédésből. A diploma a tudományos fokozatok között a legalacsonyabb, nem pedig az iskolai ellenőrző műveletek között a legmagasabb. Minősítése ezek módján történik (bizottság, bírálók, opponensek, közönség, Disputatio-kiadvány).

11. A szigorlat nem vizsga.

A szigorlat nem nagyméretű, nem ismételt vizsga jellegű számonkérés. Egy nagyobb tanítási egység lezárása, egyben annak felmérése, hogy a hallgató milyen mélységben képes átlátni az adott anyagrész összefüggéseit, és helyét egy nagyobb egységben. A tételek sem mennyiségükben, sem minőségükben nem lehetnek azonosak, még hasonlóak sem a kollokviuméhoz. A szigorlat ennek értelmében két részből áll: alapvető tényeket felmérő tesztből és egy szóban kifejtendő esszé jellegű feladatból, mely az adott teljes anyag egy részterületét egy vagy több szempontból rendezi, értelmezi, elemzi.

12. A vizsga nem beszámoló.

A kollokvium nem az előadáson elhangzottak vagy a szemináriumon megbeszéltek reprodukálása. Kizárólag a szemináriumi, vagy előadásanyagot nem lehet számonkérni. A szeminárium a konkrét problémamegoldás terepe, célja nem tudományos igazságok közlése, hanem a gondolkodni tanítás. A tudományos igazságokat a hallgató az olvasmányjaiból és az előadásokból gyűjti. Lévé, hogy a kollokvium a mindenkori két oktatási formán alapul, értelemszerűen ezek jellemvonásait egyesíti magában: konkrét problémákat old meg az elsajátított tudományos igazságok segítségével.

13. A beszámoló nem kollokvium.

Beszámoló örve alatt eddig a vizsgaszám szinte korlátlanul növelhető volt, emellett a hallgató a beszámolóval fizethetett és dolgozhatott meg a gyakorlatilag egyáltalán nem látogatott szeminárium jegyért is. Ennek kiküszöbölése végett: a továbbiakban beszámoló nincs. A szeminárium közös problémamegoldó gyakorlat, az érdemi rész a hallgatóság fejében történik a szeminárium időpontjában és helyén, mini disputációkra épülő közös vitában. Ily módon semmiféle számonkérésnek helye nincs. Az érdemjegyet a tanuló a szemináriumi munkára kapja. A hallgató ennek hiányában (passzivitás esetében is!) érdemjegyet nem kap. A tanító pedig a szemináriumi kötelezettségek teljesítése után a hallgatóval szemben semminemű igénnyel nem léphet föl.

14. A szeminárium nem előadás.

a. A szemináriumon a tanító nem produkál, hanem vezeti a vitát,

ellenőrzi a mondottakat és javítja a hibákat. Emellett irányítja a felkészülést, és óráról órára rendszeresen felhívja a figyelmet az adott szakterület szakirodalmának legújabb eredményeire.

- b. A Szemináriumon nem a tanító produkál. "Az egyetem nem középiskola" pont értelmében az első évfolyamtól eltekintve adottnak vesszük, hogy a hallgató képes reprodukálni az adott és elolvasott szakirodalmat, ezért azt számonkérni feleletben vagy referátumban időrabló és felesleges. A szemináriumon a hallgató produkál: mintaadásra is alkalmas, irányított és ellenőrzött problémamegoldó gyakorlatokat végez. A kiosztott szerepek szerint mini disputációt, ún. referátumot ír, bibliográfiával, formájában sajtókészen, bírál, opponál, vitatkozik. A szerepeket az adott órán kell kiosztani. Mindebből a tudás- és képességszint egyaránt felmérhető, számonkérésnek vagy javítási kísérletnek helye nincs.
- c. A tanító nem a szemináriumon produkál. A hallgató aktuális tudásáról szemináriumokon, vizsgákon, szigorlatokon és a záró disputáción számol be. Meg nem felelés esetén tovább próbálkozik, vagy távozik. A tanító kommunikációs és nevelési képességeiről a szemináriumvezetésben, szakmai tudásról publikációiban és/vagy előadásokban számol be. Meg nem felelés esetén, vagy a feladatát hiányosan teljesíti (a "tudás megőrzése, gyarapítása és továbbadása" hármas követelményét szem előtt tartva) távozik az egyetemről. A tanító az előadáson produkál: bemutatja, értelmezi, befoghatóvá teszi, valamint tartalmában és formájában sajtókészen adja át a hallgatóság többsége által el nem érhető ismeretanyagot.

15. Az egyetemi státus nem hűbéri kiváltság.

Az egyetemre való bekerülés, az ott elfoglalandó állás egyetlen kritériuma a konkrét szakterületen bizonyított tudás. Sem az állásleépítések, sem a párt, sem az államhatalom semmiféle hatással nem lehet a státusok betöltésének módjára. Az egyetemen csak és kizárólagosan aktívan dolgozó, jól képzett, kommunikációképes és önálló véleménnyel rendelkező oktatónak van helye. Minden egyéb személynek távoznia kell. A minősítést független bizottság végezze a szakértelem, a kutatómunka és a tanítói tevékenység vizsgálata alapján, és a szakma véleményének, a publikációknak és a hallgatói teszteknek maximális figyelembe vételével.

16. Az index nem ellenőrző.

Az index nem az ellenőrzés, hanem pusztán a teljesítmény számontartását szolgálja. Nem szolgál az egyébként sem kötelező előadásokat tartó tanárok aláírásának gyűjteményeül. Jele az egyetemi polgárságnak, diákigazolvány és fizetőeszköz. (Lásd "A hallgató sem nem ingyenélő, sem nem ingyen élő, vagy az ösztöndíj nem küönyöradomány." pontot!)

17. Az index nem cselédkönyv.

A felsőoktatási képzés öt éves. Ebből semmiféle jogcímen időt lecsípni nem lehet. Pedagógiai célokból, sem, az oktatási gyakorlat címen sem. A jelenlegi tanárszakokon ötödéven gyakorlatilag nem folyik oktatás, vagy ha igen, csak félgözzel. Ennek véget kell vetni. Az oktatás öt évig tart, egyenletesen elosztott óraszámokkal, vizgalkötelezettségekkel. Az ötödév végén a diplomamunka megvédése után a hallgató megkapja szakjellegű diplomáját, a tanítani akarók pedig egy év fizetett pedagógiai gyakorlat után pedagógiai képzésre jogosító igazolványt (licentia ubique docendi) kapnak. A tanár- és tudósképzés elkülönítése ezzel megoldódik, az öt tiszta év védelme szintügy.

A JATE BTK hallgatóinak szociális helyzete a

statisztikák tükrében (1983-1987)

A szociális támogatásra fordított összeg 1983-ban 336.300 Ft, ugyanez 1987-ben 432.750 Ft. Ugyanakkor a kar hallgatóinak száma 600-ról 833-ra nőtt. 1983-ban a 600-ból 387-en, 1987-ben a 833-ból 451-en kaptak szociális támogatást. Tehát a kar összlétszámához viszonyítva 1987-ben 10 %-kal kevesebb hallgatót javadalmaztak (64 %, ill. 54 %). Az egy főre jutó összeg (természetesen csak a támogatásban részesülőket számítva) 1983-ban 946 Ft, 1987-ben 958 Ft. A növekedés tehát 13 Ft. Figyelembe véve az azóta végbe ment 54 %-os inflációt, ez a 13 Ft-os növekedés 0-nak tekinthető, s az egy főre jutó reális érték (a 959 Ft helyett) 1457 Ft lenne. Ugyanakkor méltányos lenne, ha a fent említett kieső 10 % ismét részesülne szociális támogatásban, ez a 10 %-os csökkenés ugyanis nem abból következik, hogy gazdagabb a mai diákság, hanem abból, hogy az inflációval növekedő fizetéseket, s így a családokban "egy főre jutó jövedelmeket" nem követik megfelelően az ösztöndíjráták. Tehát egyre többen csúsznak a felső határ fölé, anélkül, hogy vásárlóértékét tekintve több pénzük lenne.

Éltekintve a fejlődés követelményétől az 1983. évi viszonyok helyreállítását tartjuk rövid távon megfelelőnek. Ez azt jelentené, hogy az 1987. évi 833-as kari létszámmal számolva a 451 fő helyett 534 fő kapna ösztöndíjat, s így a szociális támogatást fedező összeg a 432.750 Ft helyett kb. 780.000 Ft lenne.

JATE BTK Operatív Bizottság

A JATE BTK HALLGATÓINAK ALLASFOGLALASA

A magyar felsőoktatás és azon belül is a humán felsőoktatás - saját társadalmi, politikai és gazdasági környezetét tükrözve - a jelenlegi helyzetében és állapotában nem képes megfelelni a modern kor támasztotta követelményeknek, a magyar társadalom rövid és hosszútávú érdekeinek. Egyetemeinkre és az ott folyó oktatásra - egészében és intézményesen - a poroszos hagyományok, a tantervutasítás, az autonómia hiánya, az atideológizáltság, a teljesítmény-központúság és a minőségi szempontokat érvényesíteni képtelen mennyiségi termelés jellemző. Ezt a helyzetet és állapotot tarthatatlannak és az eddigi módon megreformálhatatlannak tartjuk. A felsőoktatás egészét kell megváltoztatni, új alapokra helyezni. Minden további halogatás, reformfoltozgatás a (humán) értelmiség a tágabb értelemben vett (írás) tudás létét, a magyarság általános és kulturális érdekeit veszélyezteti.

A felsőoktatás átalakításának alapja egyrészt a felsőoktatási intézmények teljes autonómiája - oktatási és tartalmi kérdésekben -, másrészt a tanszabadság kell, hogy legyen.

Ennek érdekében követeljük:

- Az oktatás egészét, így a felsőoktatást is magábafooglaló új jogi szabályozás, akár új oktatási alaptörvény kidolgozását. A jogszabályalkotás vagy törvényalkotás előkészítő munkálataiba egyenlő, partneri módon vonják be a felsőoktatási intézmények vezetőit, az oktatók és a hallgatók képviselőit, független szakértőket. A jogszabály törvény elfogadását nyilvános társadalmi vita és széleskörű, korrekt tájékoztatás előzze meg.

- Szűnjön meg a tantervutasítás. A Művelődési Minisztérium hatóságból váljon felügyeleti szervvé, mely csupán felügyeleti jogokat gyakorolhat. Az oktatás tartalmi kérdéseiben a M. M. csak a diploma kiadásának általános feltételeit határozza meg.

- A felsőoktatási intézményekben belül kell dönteni, határozni a kisebb oktatási egységek, a félév teljesítésének feltételeiről. A diákoknak, ezeket a - minden bizonnyal sokkal szigorúbb - követelményeket szem előtt tartva jogában áll a felkészülés módozatainak megválasztása. Az óra látogatása ne legyen kötelező, csak ajánlott a számonkérés feltételeinek teljesítése érdekében.

- A szorgalmi időszak teljesítésének feltétele, meghatározott és minimalizált szemináriumi gyakorlati jegy megszerzése legyen, olyan szemináriumokon, amelyek kapcsolódnak az évfolyamok megfelelő tananyagához. A kötelező szemináriumok eltörlésével a hallgatónak joga a szemináriumok és a tanárok közötti választás.

- A felsőoktatási intézményekben az eddig kötelező ideológiai tárgyak helyét szabadon választható formában vegyék át az általános társadalomismereti tárgyak és a filozófiatörténet. Ez a változás legyen teljes és visszafordíthatatlan: ne lehessen filozófiatörténet elnevezés alatt csak dialektikus és történelmi materializmust, politológia elnevezés alatt csak tudományos szocializmust, közgazdaságtan alatt csak marxista politikai gazdaságtant oktatni. A marxizmus-leninizmus az orosz nyelvhez hasonlóan legyen egyenlő jogú és helyzetű, mint a többi filozófiai irányzat és nyelv.

- A tanárképzésben az orvosképzéshez hasonlóan a szakoktatás időtartama 5 év legyen. Ezt az időtartamot semmilyen jogcímen, még a pedagógiai képzés érdekében sem lehet megrövidíteni. A képzés végén, a

diplomamunka sikeres megvédése után a hallgatók szakdiplomát kapjanak, a tanítási szándékozók egy éves pedagógiai képzés és fizetett iskolai gyakorlat után, megfelelés esetén, pedagógusi képzettséget igazoló tanári diplomát kapjanak.

- Az egyetemi oktató maximálisan képzett oktató és nevelőszakember. Munkájáért az általa oktatott szakterület legmagasabb fizetését kell kapnia, a tudományos pozíciók, az egyetemi státusok fokozatában. Javadalmazása az általános bér- és jövedelemmozgás szerint alakuljon és az inflációs ráta mellett a tanítási órák száma, a vezetett szemináriumok, a megtartott előadások és a megjelent publikációk függvényében állandóan változzon. Fizetésének, és pusztán annak - kielégítő munkavégzés esetén - elegendőnek kell lennie méltó lakásviszonyok, életszínvonal, könyvellátás és utazási költségek fennakadás nélküli biztosítására.

- A hallgató a munkáját végző fiatal szakemberjelölt. Nem kivetettje, nem eltartottja, nem élősdije, hanem egyenjogú tagja a társadalomnak, ezen belül az egyetemi társadalomnak. Munkájáért fizetést kap, javadalmazása az általános bér- és jövedelemmozgás szerint alakuljon és az inflációs ráta mellett legyen tekintettel a lakásviszonyokra, a tanügyi költségekre és az utazási körülményekre. Az ösztöndíj fizetési jellegének alapvető feltétele, hogy amennyiben a hallgató kölcsönt kíván felvenni, a pénzügyi intézetek hitelképes ügyfélnek tekintsék őt.

Ezzel egyidejűleg szükséges és követeljük, hogy kormányzati szinten vizsgálják felül az oktatás, azon belül is a felsőoktatás anyagi feltételeit. Az oktatás - az általánosan vett kulturális, szociális és egészségügyi szférával együtt - kapjon nagyobb részesedést a költségvetésből, a katonai kiadások, az államilag támogatott párt- és tömegszervezetek költségeinek terhére.

Kijelentjük: a pedagógusok nem lehetnek tovább a nemzet napszámosai, fizetésük nem éhbér. A pedagógusok felelnek a jövő nemzedékeiért; méltányos társadalmi és anyagi megbecsülésük álljon arányban állami társadalmi fontosságukkal. Fizetésük, és pusztán az, elegendő kell legyen a méltó életszínvonal és a szakmai önképzés biztosítására.

A hallgatónak minden, a legtagabb értelemben vett, őt érintő kérdésben joga a véleménynyilvánítás, annak minden formájában. A hallgatók választott képviselőik révén képviseltetik magukat az oktatási döntéshozás minden szintjén. Érdekeik védelmében és érvényesítésére joguk van szervezetek alakítására, együttes fellépésre az alkotmány tiszteletben tartásával.

Ezen állásfoglalással a célunk a véleménynyilvánítás, a tájékoztatás, a társadalmi vita megindítása volt. Ennek megfelelően állásfoglalásunkat eljuttatjuk a kormánynak, a művelődési miniszternek, a képviselőháznak, a társadalmi szervezetek és a sajtó képviselőinek és az összes felsőoktatási intézmény vezetőjének.

JÁTE BTK OPERATÍV BIZOTTSÁG

E M L É K E Z T E T Ő

A JATE BTK általános hallgatói sztrájkjáról
1988. szeptember 28., Szeged, Auditorium Maximum

1988. szeptember 26-ára a JATE BTK Operatív Bizottsága, élve lefeketetett jogaival, Kari Gyűlést hívott össze. Ezen a hallgatóság többsége mellett részt vettek: Szalamin Edit és Rozsnyay Bálint dékánhelyettesek, Kristó Gyula dékán, az érdeklődő oktatók és a tömegtájékoztatás képviselői. A Kari Gyűlés döntő többséggel elfogadta az Operatív Bizottság Állásfoglalás-tervezetét így az módosítás nélkül a Kari Gyűlés hivatalos állásfoglalásává emelkedett. A Kari Gyűlés követeléseinek nyomtatékosítására úgy döntött, hogy 1988. szeptember 28-án a Kar hallgatóságának egésze sztrájkba lép.

Döntésünk mellett foglalt állást: (26-án) az MSZMP JATE Történezművészeti Pártalapszervezete; (27-én) a JATE Központi Könyvtára és a JATE BTK szakszervezeti vezetősége.

1988. szeptember 28-án, szerdán 8 órától a JATE BTK általános hallgatói sztrájkja megkezdődött. Az Állásfoglalás és a Fogalmi Emlékeztető felolvasása után az összegyűlték előadásokat hallgattak meg a középkori és a jelenlegi nyugati univerzitasokról (előzetes megbeszélés szerint előadók voltak: Varga András, Ötvös Péter, Csernus Sándor, Szőnyi György Endre és Rozsnyay Bálint). Az előadások után, 11.15-kor Szővényi Zsolt minisztériumi főtanácsos osztályvezető, Bodnár László rektorhelyettes és Kristó Gyula dékán részvételével konzultáció kezdődött a sztrájkolókkal. A vita után a Minisztérium képviselője hivatalos ígéretet tett arra, hogy az MM 30 napon belül hivatalos és nyílt választ ad (a tömegtájékoztatási eszközökön keresztül) a kari állásfoglalásra.

A válasz megérkezésekor vagy a határidő lejárta után a hallgatóság rendkívüli Kari Gyűlésre ül össze, ahol dönt a válasz elfogadásáról és a további teendőkről.

Ezen Emlékeztető az Állásfoglalással együtt a JATE BTK hallgatói sztrájkjának hivatalos dokumentuma. Ennek értelmében mindkét szöveget eljuttatjuk a dékánnak, a rektornak, a tudományegyetemi karok és tanárképző főiskolák tanácsainak diákképviselőihez, a tudományegyetemek vezetőinek, az egyetemi Archivumnak, az országgyűlésnek, a művelődési miniszternek, a Minisztertanácsnak és a tömegtájékoztatásnak.

Felkérjük a diákképviselőket, hogy Állásfoglalásunkat tegyék ismertté választóik előtt. Felhívunk mindenkit, hogy Állásfoglalásunkkal és megmozdulásunkkal kapcsolatban nyilvánosan foglaljon állást.

Szeged, Auditorium Maximum,
1988. szeptember 28. 18 h.

A JATE BTK hallgatói.

ALLÁSFOGLALÁS

a JATE BTK Operatív Bizottság 1988. szept. 26-i (Kari Fórumra javasolt) TERVEZETÉVEL kapcsolatban

Úgy véljük, hogy a magyar gazdaságban és társadalomban kialakult és elmélyült válság-elemek, valamint a stabilizációs és kibontakozási programként megjelölt és mélyreható reformokat ígérő politikai tétovasága; a mindebből következő általános bizalmi válság (melyet az országos párttertekezleten történtek önmagukban eloszlatni aligha képesek) egyre körülhatárolhatóbban jelentkezik az oktatásban, különösen pedig a felsőoktatásban.

Annál egyértelműbb mindez, mert a reform talán leginkább ezen a területen jelenik meg kizárólag retorika formájában, a különböző ígéreteknek sem anyagi fedezetét, sem erkölcsi hitelét nem lehet világosan látni. ugyanakkor a felsőoktatásra várhatóan egyre súlyosabban nehezedő sokoldalú nyomás mind sürgetőbben követeli meg a felsőoktatás és általában véve az oktatás stratégiai ágazatként való kezelését.

Úgy érezzük, hogy e tekinteten a huszonnegyedik óra végén tartunk; olyan kritikus helyzettel állunk szemben, amikor már nem tűzhető ki többé csupán a jelenlegi oktatási és finanszírozási rendszer módosítása. Átfogó tartalmi és szervezeti reformra van szükség a válság továbbmélyülésének elkerülése, s a feltételek ugrásszerű javítása érdekében. Az érintettek széles körének bevonása, a felhalmozott hazai (többségében sajnos negatív), valamint nemzetközi (pozitív és negatív) tapasztalatok alkalmazása nélkül mélyreható változás nem képzelhető el.

Mint az átfogó reform kimunkálásához remélhetőleg mielőbb elvezető folyamat egy jelentős állomását üdvözöljük és támogatjuk az erre vonatkozó hallgatói kezdeményezéseket. Megértjük azt is, hogy az évek hosszú sora óta húzódó intézkedések, a be nem váltott ígéretek, az egyre inkább tehetetlenségről árulkodó, konkrét intézkedések helyetti papírgyártás a véleménnyilvánításnak és követeléseknek radikálisabb formáit provokálják, és ezt a demokratikus egyetemi közélet megnyilvánulásának tartjuk. A Fórumon fölvetett problémákat javasoljuk összegyűjteni, és az egyetem ill. a kari hatáskörébe tartozó intézkedéseket mielőbb meg kell hozni. Néhány konkrét kérdésben az alapszervezet tagjainak véleménye eltér a "Fogalmi emlékeztetőben" és az "Állásfoglalás-tervezetben" megfogalmazottaktól. Viszont minőségi s a társadalmi igényeknek jobban megfelelő felsőoktatást kívánunk mi is; - és ahhoz megfelelő feltételeket!

MSZMP JATE BTK Történeisz Alapszervezete

(Ezt az Állásfoglalást az aláírók eljuttatták az MSZMP KB-nak és a művelődési miniszternek is.)

Állásfoglalás az 1988. szeptember 26-i rendkívüli

kari hallgatói fórummal kapcsolatban

Úgy ítéljük meg, hogy a hallgatók által kezdeményezett reformtörekvések lényegükben az egész Kar közös problémáit fejezi ki. A szakszervezeti vezetőség is létfontosságúnak tartja az oktatás tartalmi és szervezeti megújítását a teljes egyetemi autonómia jegyében, valamint az ehhez szükséges anyagi feltételek biztosítását. A fórum helyzetértékelését reálisnak, követeléseiket konstruktívnak tartjuk, a véleménynyilvánítás általuk választott formáival egyetértünk. Készek vagyunk a számunkra is elfogadható kezdeményezések megvalósítása érdekében partnerként cselekedni.

Felhívjuk a Kar oktatóit és dolgozóit, hogy a szeptember 28-i hallgatói sztrájkot támogatóan fogadják, rendezvényein aktívan vegyenek részt!

Szeged, 1988. szeptember 27.

JATE BTK Szakszervezeti Bizottság

Cím: JATE BTK Hallgató

Kedves Barátaink!

Az ELTE BTK hallgatósága örömmel értesült törekvéseitekről és szerdai akciótokról. Tesszük ezt azért is, mivel problémáink közösek, tehát megmozdulásokkal a mi érdekeinket is képviseltétek.

A további fejleményeket figyelemmel kísérjük, és szolidaritásunkról biztosítunk Benneteket.

Meggyőződésünk, hogy a felsőoktatás jelen nehéz helyzetét csak országos összefogással fordíthatjuk jobbra. Ezzel kapcsolatos szervezőmunkánkról és javaslatainkról hamarosan tájékoztatunk Benneteket.

Budapest, 1988. október 5.

Üdvözlettel
a Hallgatói Önkormányzati
Testület elnöksége

peecs/3 768 29 29 11xx 1430

a jpte aallam ees jogtudomaanyi karaan muskodoe hallagatoi
koezoesszegek szolideritaasukrol biztosizjaak a ''sztraajkot''
a ~~falsoektataesi~~ xxxx falsoektataes egeesszenek radikaelis
reformjaat ceelul kituezo koeveteleessekkel egyeteartuank
ajtk kisz bizottsag lucidom intervallum szerk.

31 budapest 08275 106 28 1316

SORON KIVUL

uergoes

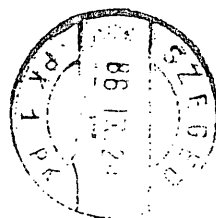
joszef attila tudomaanyegyetem boelcseeszettudomaanyi

kar operativ bizottsaga aud.max

egyetem.ut 2

7xxxxx

(6722)szeged

szegedi boelcseeszek kedves baraataink az mkke hallgatoi
szolideritaasukat fejezik ki megmozdulaasotok mellett tesszuek
ezt oeroemmel mert ugy eerezszuek koeveteleeseitek megalapozottak
ees hataarozott fellebeszesetek az uegy fontosaagaara valo
tekintettel ilyen formaaban is indokolt a mai egyetemuenkoen
naar beszeelhetuenk belsoe demokraaciaaara hallgatok ees
oktatok egymaas veelemeenyeet figyelembeveeve egyuettmuekoedve
dolgoznak sztraajkotok a bizonysaag a rr ahogy ti is ilyen
iraanyban haladtok kuelsee felteeteleinket mi is ugyanolyan
rossznak iteeljuek meg mint ti ha a kormaany ifjusaagi ees
teertelmiseegi politikaaja a koezeljoevoeben nem vaaltozik
gyoekeresen hazaank hosszú taavu fejloedeese veszeelybe
keruel guy eerezszuek az egyuettmuekoedee smind szeelesebb
formaaara van szuekseeg koeztuenk hgoy koezeos ceeljaink
megvalosulhassanak
uedvoezlettel
az mkke egyetmeit anaacsaanak hallgatoi tagozata

Álláspontok, vélemények a kari gyűlésről és a sztrájkról

Az alábbi összeállítást a Magyar Rádió Szegedi Stúdiójának a segítségével állítottuk össze, azzal a céllal, hogy az 1988. szeptember 26-i kari gyűlés és szeptember 28-i sztrájk hallgatói, oktatói törekvéseit, elképzeléseit, illetve azok visszhangját érzékeltesük és dokumentáljuk.

Tóth Péter (III. éves): Az állásfoglalásban kifejtett követeléseink abban állnak, hogy szeretnénk egy olyan egyetemet kialakítani, melyen a felsőoktatást érintő tevékenységek jogilag szabályozottak és ha az egyetemünknek az autonómia és tanszabadság lennének a főpillérei. Ezek a követelések már évek, évtizedek óta léteznek évfolyamról évfolyamra öröklődnek. A sztrájk célja, hogy felkeltsük a figyelmet az állásfoglalásra. Rövid távon ez a figyelemfelhívás a célunk, szeretnénk egy tartalmas társadalmi vitát elindítani és hogy felhívjuk a többi egyetem figyelmét ezekre a kérdésekre. Szeretnénk ha máshol is megfogalmaznák érdekeiket és azután kerülhetne sor a programok egyeztetésére... Nem kell tartanunk retorziótól, mert kérésünk a felsőoktatás egészét érinti és ezzel mindenki egyetért.

Pál József (docens, kari szakszervezeti titkár): Valóban olyan helyzet alakult ki a magyar felsőoktatás helyzetében, amit radikális problémafelvetés nélkül nem lehet megoldani. A szakszervezet az állásfoglalás alapvető követeléseit elfogadja és saját követelésének vallja.

TTK-s hallgató: Nem tetszik benne egy mozzanat: nem fogadták a bölcsészek a többi karok hallgatóinak segítségét. Ettől függetlenül a programjuk nagyon tetszik.

Fodor Endre (Jogi kar IV.): Kicsit hirtelen jött az egész akció, szerencsésebb lett volna, ha a másik két karon is megtudják ezt szervezni. Jobb lett volna, ha sikerül együttesen fellépni.

Valaki az orvosi karról: Más egyetemeken a hangulatot laposnak mondanám. Jellemző az egyetemekre, hogy nem tudja senki mi történik máshol. Mi azért jöttünk el, hogy elmondjuk a többieknek is, mi történt itt.

Bölcsészhallgató I.: Örülök, hogy eljutottunk odáig, hogy a mindenkit érintő gondokról közösen gondolkozunk és közösen beszéljük meg a teendőket.

Bölcsészhallgató II.: Ez egy demonstratív lépés, amit a kétségbeesés sugallt, talán senki nem várja ettől azt, hogy bármi rögtön megváltozzék. Csak egy segélykiáltás: nem marad más mód, hogy a hallgatók kifejezzék érdekeiket.

Bölcsészhallgató III.: Mi értelme? Más út nincs, hogy felhívjuk magunkra a figyelmet, de még ez sem sikeres, hiszen a tömegtájékoztatás nagyon kismértékben számolt be az eseményekről. A konkrét követelésekről nem akarok beszélni, az általános dolgokról nem érdemes... Szerintem a követeléseket a vitafórumon fogják elfogadni.

Szövényi Zsolt (MM)

Riporter: Milyen légkörben zajlott le a tanácskozás?

Szövényi Zsolt: Megfelelő kultúrált légkörben, megfelelő formában, a hallgatókhoz mért és a hallgatókat jellemző vehemenciával zajlott le. A követelések nagy része egybe esik a felsőoktatás fejlesztési koncepciójával, amit a minisztérium is képvisel.

Riporter: Mit szól a fellépés formájához?

Szövényi Zsolt: Én ezt a sztrájkot szokatlannak találom. Korábbi megmozdulások diákszociális kérdésekre irányultak, a mostani a komplex felsőoktatási rendszert érinti... Az oktatási törvény és az oktatási törvényt követő jogszabályok egyértelműen az egyetemi autonómia növekedésének irányát erősítik.

Bölcsészhallgató IV.: Lényeges szempontnak tartom, hogy lejött a MM képviselője. De ez a megmozdulás megért volna annyit, hogy a minisztérium magasabb szinten képviselje magát. Engem zavar, hogy annyira egyetért a minisztérium, s hogy közben nem fog semmi történni.

Szönyi György Endre (angol tanszék): Az a véleményem a minisztérium képviselőjének beszámolójával kapcsolatban, hogy konkrétan nem válaszolt semmire, a végén próbálta saját véleményét belefűzni, de nyilván nem nyilatkozhatott a saját nevében... Én azt vártam, hogy konkrétan megválaszolja az egyes pontokat és reflektál, hogy mennyire reális, mennyire megvalósítható az, amit az egyetemisták kigondoltak. Ehelyett egy olyan átfogó véleményt adott, hogy nem kell ahhoz minisztériumi képviselőnek lennie az ember, hogy ezt elmondja.

Karácsonyi Béla (Központi Egyetemi Könyvtár ig.): A lefektetett alapelveket a könyvtári szakszervezet is támogatja. Föl sem merült az a kérdés, hogy a könyvtár zárjon be. Ilyen kérdés nem érkezett, nem is zárunk be, a következő okoknál fogva: a többi felsőoktatási intézményben folyik a munka és ezeket a hallgatókat hátrányos helyzetbe hoznánk, ha bezárnánk. Úgy gondolom a tanácskozás sem kötelező valamennyi bölcsészkar hallgató számára, tehát önkéntes és biztosan tudom, hogy közülük sokan olvasnak, jegyzetelnek, vizsgára készülnek... Az én számomra problematikus a sztrájk elnevezése. Én inkább úgy gondolnám, hogy a hallgatók tanácskoznak az egyetem reformjáról, javaslatok megtételéről, amit a tanári kar azzal támogat, hogy nem tartanak előadásokat.

Szécsi Gábor (III. éves): Azon kevesek közé tartozom, akik ellenezték a sztrájkot... Igaz én csak most érkeztem... Nem tudom, hogy eddig milyen formában zajlott le... Arra lettem volna feltétlenül kíváncsi a hétfői megbeszélésen, amikor ezt eldöntötték, hogy milyen formában, hányszor, és milyen keretek között tájékoztatták a MM illetékeseit, mert tudniillik az V. évesekre vonatkozó probléma csak most derült ki idén szeptemberben. Ebből kiderül az, hogy nyilvánvalóan nem küldtek semmiféle határozott pontokba foglalt, tárgyalásra alkalmas javaslatokat a Művelődési Osztályra... Előbb meg kell várni hogyan reagálnak ők és ha küldenek egy olyan papírt, amely valóban elutasító, abban az esetben teljesen jogos a sztrájknak bármilyen formája... Változások történtek, személycserék voltak, bár a Művelődési Osztályon belül ezek a cserék megkérdőjelezhetők és bizonyos pontig vitathatóak is, mindettől függetlenül próbára kellett volna tenni őket. és ezek a pontok csak most kerültek ilyen formában a nyilvánosság elé. Tehát a tájékoztatás elmaradt és kész tények elé állították azokat is, akik nem vettek részt az Operatív Bizottság munkájában és a Művelődési Osztály képviselője is. Én ezért kérdőjeleztem meg ezt a formát, de azért remélem, hogy minden normális keretek között halad... Ha a

minisztérium válasza nem lesz megfelelő a hallgatóság számára, folytatni kell a sztrájkot, és akkor sokkal nagyobb erővel és sokkal általánosabb követelésekkel.

Szőnyi György Endre (angol tanszék): Amennyire én tudom ez az első jelentősebb diáksztrájk 1956 óta és ahogy a minisztérium képviselője is mondta, itt nem elsősorban partikuláris érdekekről van szó, hanem az országos felsőfokú oktatás felelős átgondolásáról. Főleg az állásfoglalás elveit és megfogalmazását találom érettnak. A lebonyolításban voltak kisebb döccenők; szerintem a legjobb a szervezés volt, és ehhez képest nem egészen egyenletesen zajlott a kari gyűlés - bár úgy éreztem, hogy egyre célratörőbb lett. Nem elég az eddigi gyakorlatot követve a saját házuk táján elkezdni a söprést és alulról fölfelé építkezve menni a reformokkal - hiszen akkor azok egy ponton túl folytathatatlanokká válnak - hanem éppen az általános struktúrát kell megváltoztatni, és egy új rendszerben kell majd később gondolkodni az apróbb munkáról... Szerintem sem az ország, sem a minisztérium nincs olyan helyzetben, hogy rövid távon meg tudja oldani a problémákat... A hallgatóság már most kifejtette véleményét és kritikáját, s ez nyilván a későbbiekben hivatkozási alap lesz.

Bölcsészhallgató V.: Voltak fenntartásaink a sztrájjal kapcsolatban, magával az elnevezéssel is, hogy hogyan gondolja ezt az Operatív Bizottság. A tegnapi nap (a sztrájk napja) után ez a fenntartásunk megváltozott, mert örülünk, hogy komoly dolog lett belőle, okos dolgok hangzottak el a hallgatók és a tanárok részéről egyaránt. és azt hiszem ebben a minisztérium képviselője is igazat ad nekünk.

Bölcsészhallgató VI.: Elküldtük a dokumentumokat a többi egyetemre, de éppen a JATE két másik karához nem viszonyultunk sehogyan sem. Nem láttam a három nap alatt nagyszámú TTK-s, vagy jogász hallgatót - még a sztrájk napján sem. és ez mutat valamit. Talán azt, hogy ők is mint más egyetemek hallgatói megsértődtek amiatt, hogy baráti gesztust sem tettünk feléjük... Nagyon fontos, hogy ne maradjunk magunkra.

Bölcsészhallgató VII.: Nagy dolgokat nem várunk, mert realisan számolnunk kell azzal, hogy tényleg nincsenek olyan lehetőségeink, amelyekkel meg lehetne oldani a kérdéseket. De arra is számítunk, hogy ez a sztrájk többet jelent majd a minisztériumnak, mint az eddigi levelezések és beszélgetések, tehát ez nyomatékossította számunkra is ennek a helyzetnek és a követelményeinknek a komolyságát.

Csernus Sándor (A történész pártalapszervezet tagja): Az egyik nagy vita akörül volt, hogy kell-e sztrájk? Tartalmilag egyetértünk az állásfoglalással, de kell-e sztrájk? Nyilvánvalóan a nézetek az irányba mentek, hogy nem kell ez az utolsó fegyver, de a sztrájkot én magam - és nagyon-nagyon sokan - a véleménnyilvánítás egy teljesen emancipált formájaként tudom elfogadni. Amikor valaki megkérdezte tőlem, hogyan lesz a sztrájk, akkor én megpróbáltam elmagyarázni, hogy miért lesz a sztrájk. Amennyiben a klasszikus csatornákon a hallgatók képviselői a dékántól egy nap oktatási szünetet kértek volna arra, hogy a reformról vitatkozzanak és ezt megkapják, az a program lehetett volna hasonló, de a hangulat semmiképpen. Tehát nagyon komolyan kell venni a formákat, és meg kell tanulni felelősséggel élni a formákkal. Azt hiszem ez a figyelemfelhívó sztrájk ezek közé tartozik.

Szilasi László (V. éves): A vita azon volt, hogy nem tudott dönteni a sztrájkoló hallgatóság abban, hogy felhívást intézzen-e a többi egyetemhez. A sztrájbizottság úgy foglalt állást hétfőn este, hogy nem kíván mozgalommá növekedni és nem intéz felhívást. Az ügyek azóta "túlfutottak" a szervezőkön és a hallgatóság egésze úgy döntött, hogy felhívást intéz a többi egyetem hallgatóihoz azzal a céllal, hogy nyilvánítsák ki véleményüket.

Pikó András (V. éves): Most várni kell a minisztérium válaszára, az 30 napon belül megjön. Az Emlékeztetőben az áll, hogy a válasz megérkezésekor, vagy a határidő lejártá után a hallgatóság rendkívüli kari gyűlésre ül össze, ahol dönt a válasz elfogadásáról és a további teendőkről, valamint minősíti a tömegtájékoztatás tevékenységét.

Szilasi László: Hétfő este azt kérdeztük magunktól, hogy győztünk-e, vagy nem győztünk, illetve, hogy ki kivel van. Az utóbbi kérdésre már korábban választ kaptunk. Az első kérdéseinkre most talán úgy lehetne válaszolni, hogy ha a győzelemben az is benne foglaltatik, hogy a hallgatóság egésze megél-e egy bizonyos szabadságfokot, akkor most mondhatjuk először, hogy a szónak ebben az értelmében győztünk.

Kristó Gyula (BTK dékánja): Én azt hiszem, hogy olyan eseményről, ami igazából nagy horderejű helyzetre való minősítést tenne lehetővé, nincs szó. Én úgy ítélem meg, hogy egyszerűen egy alulról felfelé építkező elhatározás eredményeképpen döntöttek úgy a hallgatók, hogy a mai napon egynapos - tehát meghatározott időtartalomra szóló, reggel 8-tól délután 5-ig tartó - sztrájkot szerveznek, amely megítélésem szerint a klasszikus sztrájkoktól alapvetően különbözik. Hiszen a klasszikus sztrájkokban a munkát be szokták szüntetni. Szó sincs munkabeszüntetésről, hiszen az Auditorium Maximum tele van hallgatókkal. Egyszerűen csak fel akarják hívni a figyelmet (azzal, hogy nem mennek ma el az órákra, hanem saját maguk rendezte programokon vesznek részt) azokra az anomáliákra, amelyek a felsőoktatásban évek, lassan évtizedek óta jelen vannak.

Csernus Sándor: Az utóbbi időben a pártgyűléseken nem volt mód hasonló kérdésekkel foglalkozni. Általában, ha felvetődött egy-egy komolyabb hallgatói követelés, mindig a különböző partikuláris érdekek alapján születtek vélemények. Az ami végül most született, nagyon komoly vita után jött létre, és erre komoly szükség is volt. A vitában résztvevő szakemberek, akik elszenvedik a reformokat, úgy nyilatkoztak, hogy a front most nem a hallgatók és a vezetés között húzódik. Most egy nagyon fontos egységfront létrejöttét tartom lényegesnek. Meggyőződésem, hogy a magyar felsőoktatás alapvető reformja, különböző problémák miatt a 24. órába érkezett. Tehát együtt kell lépni. Ehhez szemmel láthatóan a hallgatók is és a tanárok is partnerek. Ha néhány apró vonásban nézeteltérés is van az állásfoglalást illetően, ez vitaalap és komolyan kell venni.

Pikó András: A kari gyűlésen elfogadott állásfoglalás és a sztrájk összefügg. Úgy gondoljuk, tarthatatlan ez az állapot, mert tanügyi tartalmi kérdésekben állandó a toldozgatás-foltozgatás és előrelépés nincsen. Ez - amint a dékán úr is mondta - megalázó tanárainkra nézve, megalázó ránk nézve. Magas óraszámokkal, teljesen irreális körülmények között tanulunk, ezért úgy gondoljuk, hogy megfogalmazunk egy olyan állásfoglalást, amelyet a karral el tudunk fogadtatni, s amely az egész felsőoktatás reformjára vonatkozik. Mivel a felsőoktatással a legfőbb probléma szerintünk az, hogy nincsen semmiféle jogi garancia arra, hogy a betervezett reformok - amelyek

amúgy sem elégségesek - megvalósuljanak, ezért azokat a kereteket, azokat az irányítási elveket, amelyeket a MM mint hatóság és az egyetemek, mint alárendelt szerepkörben lévő intézmények között léteznek, meg kell változtatni. Ehhez nekünk sem jogi állásunk, sem másfajta eszközünk nincsen. Egyetlen eszközünk van, az amit most megszavaztunk, ez pedig a sztrájk az állásfoglalás mellett. Ez egy olyan felsőoktatási reformot képzel el, amely két alappilléren nyugszik: a felsőoktatási intézmények, egyetemek oktatási kérdésekben való teljes autonómiája, és a tanárok és diákok részére biztosított tanszabadság.

Szilasi László: Szeretnénk magunkat elhatárolni a jelenleg egyre inkább terjedő sztrájkoktól és nem gondolnánk azt, hogy közösséget kell vállalnunk ezekkel. A magam részéről nem tartom ebbe a folyamatba illőnek a mi megmozdulásunkat. Úgy gondolom, ami itt történni fog az egyetemi hallgatóság és tanítóink részéről megindult újító törekvéseknek a betetőződése lenne a jelenlegi szinten. Az oka és a helyzetelemzés részéről annyiban összegződik, hogy négy év óta, amióta az egyetemre járok négy darab refomtörekvésben próbáltam résztvenni. Gyakorlatilag semmi nem történt. Most sem követelnénk mást, mint eddig. A magunk részéről ezzel a sztrájjal a meglévő követeléseknek szeretnénk hangot adni. Elsődleges szándékában, sem a tervezett, sem a sztrájk semmiféle politikai elképzelést nem tartalmaz. A követeléseknek természetesen vannak politikai jellegű konnotációi, de erre mi nem térünk ki.

A felvételeket készítette: Kiss Mónika, Móra Ferenc
lejegyezte: Pató Attila.

Válaszra várva

A JATE BTK-ról kiinduló kezdeményezés az ország teljes felsőoktatási struktúrájának átalakítását követeli. A kezdeményező egyetemi közösség egy elszigetelt reform-intézmény létrehozását nem tartja elfogadhatónak, hanem a tudás megszerzésére és továbbadására létrejött szabad egyetemi szellemiséget kívánja jogaiba visszaállítani. A követeléseket tartalmazó ALLASFOGLALAS az Európában kialakult egyetemi hagyományokhoz való visszatérést jelentené, melynek megvalósítása minden egyetemi polgár (tanító, tanuló) joga és feladata.

A JATE BTK figyelmeztető hallgatói sztrájkja (1988. szeptember 28. szerda, Szeged, Auditorium Maximum) a felsőoktatás egészét érintő, országos kérdésekben eddig egyetlen részeredményt ért el: a MM jelenlévő képviselője útján, ígéretet tett arra, hogy a sztrájk napjától számított 30 napon belül nyilvános választ ad az ALLASFOGLALASban összegzett követeléseinkre.

Az ALLASFOGLALAS fő pontjai, egyben alapköveteléseink a következők:

1./ Kormányzati szinten vizsgálják felül az oktatás, ezen belül a felsőoktatás anyagi helyzetét, az oktatás kapjon nagyobb (minimum 4 %-os) részesedést a költségvetésből.

2./ Szűnjön meg a tantervutasítás. Valamennyi felsőoktatási egység (szem előtt tartva a diploma konvertálhatóságának elvét) váljék autonóm intézménnyé.

3./ Az egyetemi oktatás rendjének alapelve legyen a tanszabadság. Ezen belül az eddig kötelező ideológiai tárgyak helyét szabadon választható formában vegyék át az általános társadalomismereti tárgyak és a filozófiatörténet. A marxizmus-leninizmus és az orosz nyelv legyen egyenlő jogú és helyzetű, mint a többi ~~filozófiai~~ filozófiai irányzat és nyelv.

Fellépésünk minimális eredménye az lehet, hogy a követeléseinkre adott igenlő válasz után 1./ az anyagi ügyek az Országgyűlés elé kerülnek; 2./ a jogi szabályozás kérdéseinek konkrét kidolgozásáról pedig, a már korábban elfogadott elvek (tanszabadság, autonómia) alapján, tárgyalások indulnak meg az oktatási egységek képviselői (tanítók és hallgatók) valamint az MM között.

Alapköveteléseink elutasítása esetén, vagy válasz hiányában a meghirdetett Kari Gyűlés dönt a továbbiakról.

A minisztérium és az egyetemek képviselői közötti érdemi tárgyalások lefolytatásához elengedhetetlennek tartjuk a teljes nyilvánosságot (sajtó, TV, rádió). A struktúra átlakításáról születő döntéseket belátható időn belül meg kell valósítani.

E tárgyalásokon az ALLASFOGLALAS aláíróinak (a JATE BTK hallgatóinak) képviselete nem lehet elégséges az egész felsőoktatás, valamennyi felsőoktatási egység érdekeinek érvényesítésére.

Ennek megfelelően a JATE BTK hallgatóinak nevében az Operatív Bizottság, élve lefektetett jogaival és a sztrájkoló hallgatóiságtól kapott felhatalmazásával, közös érdekeink érvényesítésének további menetére a következő javaslatot teszi:

1./ Az érintett felsőoktatási egységek döntsenek abban a kérdésben, hogy elfogadják-e általános alapkövetelés-rendszernek az ALLASFOGLALASban megfogalmazottakat. Ha nem, tegyék meg javításait és kiegészítéseiket, ha igen:

2./ valamennyi érintett (= a MM alá tartozó) felsőoktatási egység dolgozza ki az új jogi szabályozásra vonatkozó konkrét elképzeléseit és küldjön képviselő(ke)t a később meghatározandó időben és helyen lefolytatandó egyeztető tárgyalásokra. Az ott és akkor kialakított végleges szöveget az ott és akkor választott kisebb testület viszi tárgyalási alapként a MM-mal folytatandó tárgyalásokra.

Emellett javasoljuk, hogy valamennyi felsőoktatási egységben induljanak meg azok a helyi elemzési és vizsgálati munkálatok, melyek kialakíthatják -a- szükségképpen -eltérő- szakmai- jellegű feltételeket egy autonóm és tanügyileg (is) szabad felsőoktatási intézmény működéséhez.

A képviselőket s az összes érdeklődőt ezúton meghívjuk az 1988. október 31-én tartandó, a MM választ elemző és értékelő Kari Gyűlésünkre.

Jelen iratot - e válaszra várva - eljuttatjuk a tudományegyetemi karok és tanárképző főiskolák tanácsainak diákképviselőihez.

Szeged, 1988. október 8-án 20 nappal a határidő letelte előtt.

a JATE BTK hallgatóinak nevében:
JATE BTK Operatív Bizottság

A BIBÓ ISTVÁN EMLÉKBIZOTTSÁG MEGALAKULÁSI NYILATKOZATA

Az "AETAS" Szerkesztőség, a Galiba Kör, a Gondolat – jel Szerkesztőség, a Harmadkor Szerkesztőség, a JATE Társadalomtudományi Kör, a Károlyi Mihály Kollégium Társadalomtudományi Kör, a Móra Ferenc Társadalomtudományi Szekció, a Szegedi Egyetemi Műhely tagjai ezúton jelentjük be, hogy – tagjainkból delegálva és meghívottak bevonásával – 1988 szeptember 28-án megalakítottuk a **Bibó István Emlékbizottságot**. Ezt a tényt bejelentettük a JATE rektorának és az Egyetemi Tanács Testületének, akik ezt tudomásul vették.

1989. május 10-én lesz a XX. századi magyar történelem egyik legkiemelkedőbb politikai gondolkodójának **Bibó István halálának 10. évfordulója**. Bibó 1933-ban a szegedi Tudományegyetemen szerzett jogi diplomát, majd később – 1946 júliusa és 1950 decembere között – mint egyetemi tanár itt tartott előadásokat politikatudományból és szociológiából. Az említett öntevékeny csoportok tagjai ezért úgy vélik, hogy erről az évfordulóról egyetemünk polgárainak intézményünk hírnevéhez méltóan kell megemlékezniük. Másrészt a magyar társadalom jelenlegi válságos helyzete indokolttá teszi, hogy egy olyan kiemelkedő jelentőségű felsőoktatási intézményben, ahol a hazai szellemi élet alakítóinak jelentős hányadának képzése folyik, egy olyan sokoldalú, kritikusan, de egyben hazája sorsáért való felelősségtől áthatva gondolkodó és cselekvő egyéniségnek, mint az Bibó István volt, a magyar társadalom demokratizálásáért folytatott elméleti és gyakorlati tevékenységét befogadják. Ezt társadalmunk demokratikus reformja érdekében feltétlenül szükségesnek ítéljük. E célból a Bibó István Emlékbizottság hatpontos programterv végrehajtását tűzte maga elé:

1. *Bibó István emlékének tiszteletére 1989 májusában egy emléktábla felavatása.*
2. *Bibó István emlékére szervezett vitanapok. Címe: „Nemzet és Demokrácia.” Időpontja: 1988. május 5–6. Célunk az, hogy a most kibontakozó és gyorsan differenciálódó társadalmi és politikai csoportok képviselőit meghívjuk és teret biztosítsunk számukra arra, hogy az említett témakörökben kifejtsék és megvitassák nézeteiket.*
3. *Bibó István életművét áttekintő előadássorozat szervezése.*
4. *Bibó István Szegeden – című kiállítás megszervezése.*
5. *A Marxizmus-Leninizmus Központi Tanszékcsoport Dokumentációs és Információs Bázisa keretében Bibó-archivum létrehozása, melynek célja összegyűjteni és hozzáférhetővé tenni Bibó István munkáit illetve a róla szóló szakirodalmat.*
6. *A vitanapokon elhangzott előadások és hozzászólások kötetben való megjelentetése.*

Céljaink elérésének segítésére és a rendezvénysorozat rangjának emelésére három védnököt kértünk fel: **ifj. Bibó Istvánt, Ilia Mihályt, Vásárhelyi Miklóst**, akik ennek eleget tettek.

Az Emlékbizottság, amint végrehajtotta a maga elé tűzött célt, feloszlik,

Cím: JATE Közművelődési Titkárság
6720 Szeged, Dugonics tér 13.